

**Česká školní inspekce**

**Pražský inspektorát**

---

# **INSPEKČNÍ ZPRÁVA**

**Základní škola, Praha 4, Mendíků 1**

**Mendíků 1/1000, 141 00 Praha 4 - Michle**

**Identifikátor školy: 600 037 193**

**Termín konání inspekce: 8. – 11. červen 2004**

<b>Čj.:</b>	01 0475/04-5153
<b>Signatura:</b>	oa4cx155

## PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

### Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v níže uvedených vyučovacích předmětech vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v níže uvedených vyučovacích předmětech vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk, matematika, prvouka, přírodověda, chemie, přírodopis, občanská výchova, hudební výchova, praktické činnosti (pouze na 2. stupni) a tělesná výchova ve školním roce 2003/2004 k datu inspekce
- ❖ tematické zjištění: *Úrazovost ve školách*

## CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola je příspěvkovou organizací; jejími součástmi jsou školní družina, školní jídelna a mateřská škola se školní jídelnou – výdejnou. V letošním školním roce vykázala v základní škole dle stavu k 30. září celkem 15 tříd se 312 žáky. Vzhledem ke sloučení tříd 3. ročníku od 2. pololetí, je aktuální stav 14 tříd.

Realizuje vzdělávací program *Základní škola* čj. 16 847/96-2. Od tohoto školního roku probíhá vzdělávání v jedné třídě 6. ročníku podle modelového plánu čj. 21 968/96-22 pro třídy s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů.

Zřizovatelem školy je Městská část Praha 4 (Táborská 350, 140 45 Praha 4). Příslušným orgánem státní správy je Magistrát hlavního města Prahy, odbor školství (Učňovská 1/100, 190 00 Praha 9).

## HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Vzdělávání ve sledovaných předmětech na 1. stupni realizuje většinou 8 třídních učitelů, z nichž někteří zabezpečují výuku jednotlivých předmětů dle svých dispozic i v jiných třídách. Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti (OPZ) splňuje 7 z nich. Učitelka, která tyto podmínky nespĺňuje, má vysokoškolské vzdělání jiného zaměření. Absence její požadované kvalifikace nemá však negativní dopad na kvalitu výuky. Na 2. stupni působí převážně pedagogové, kteří splňují podmínky OPZ. Výjimkou jsou vyučující praktických činností a tělesné výchovy, hudební výchovu realizuje učitel s pedagogickou způsobilostí. Na kvalitě výuky se to negativně odráží pouze částečně.

Ředitelka školy aktuálně reaguje na obvyklé personální problémy a vhodným způsobem řeší zajištění výuky. Daří se jí vytvářet vyvážený kolektiv, ve kterém je mnoho mladých pedagogů a v nezanedbatelném množství jsou zastoupeni i muži. Přispívá k tomu i vytvoření ubytovací kapacity pro šest pedagogů v budově školy. Jejím cílem je využít osobnostních dispozic všech vyučujících i zkušeností starších, což se kladně odráží i v přístupu žáků k výuce a ve vytváření oboustranně kvalitních vzájemných vztahů.

Funkci výchovného poradce zastává zkušená učitelka, která neabsolvovala stanovené kvalifikační studium, ale pravidelně navštěvuje kurzy zaměřené na výchovné poradenství.

Celková činnost školy vychází z podrobně zpracovaného *Plánu činnosti*, který navazuje na *Koncepci výchovné a vzdělávací práce* školy, jeho součástí je i organizační část. *Organizační schéma* dokladuje vymezení základních kompetencí, rezerva je však v jednoznačnějším stanovení zodpovědností daných jednotlivým pracovníkům či úsekům. V dalších interních dokumentech (např. *Řád školy*, provozní řády učeben, týdenní plány) jsou dílčí úkoly konkretizovány a spoluvytvářejí tak příznivé podmínky k řízení školy.

*Informační systém* je propracovaný a funkční. Pedagogičtí pracovníci získávají základní informace zejména prostřednictvím nástěnek ve sborovně, osobních schránek, při pravidelných provozních poradách a při individuálním setkávání s vedením školy. Všichni mají také možnost přístupu na *Internet*, s vlastní e-mailovou adresou, vedení školy jim poskytuje veškeré materiály, které škola tímto způsobem získává.

Ustavené metodické orgány jsou převážně funkční (tři metodická sdružení pro 1. stupeň a předmětové komise pro jednotlivé předměty, případně pro skupiny předmětů), jejich činnost vychází z *Plánu práce* na školní rok. Většinou kontrolují plnění tematických plánů, zabývají se organizačními záležitostmi, někdy i pedagogickou problematikou, připravují exkurze, soutěže, olympiády a besedy. Promyšlená a důsledná je zejména činnost metodických sdružení na 1. stupni, což se odráží i v realizaci výuky. Na 2. stupni je značná pozornost věnována žákům, kteří se připravují na přijímací zkoušky. Vedení školy s metodickými orgány spolupracuje, věnuje pozornost projektovému vyučování a přípravě vlastního školního vzdělávacího programu.

Poradním orgánem je funkční pedagogická rada, která se kromě podrobného hodnocení výsledků výchovy a vzdělávání žáků i případných organizačních záležitostí zabývá někdy také vlastní pedagogickou problematikou (např. účinností metod a forem práce).

Demokratický styl řízení vytváří všem pracovníkům příznivé podmínky k práci. *Kontrolní a hospitační činnost* ředitelky a její zástupkyně vychází z rámcového plánu kontrolní činnosti, je pravidelná a poskytuje vedení školy dostatek podkladů pro hodnocení kvality práce pedagogů. V její efektivitě jsou však ještě dílčí rezervy, zejména v oblasti kontroly sestavení zadávaných tematických plánů a výjimečně i v plnění učebních osnov, kde nebyly včas zachyceny nedostatky (praktické činnosti na 2. stupni).

*Další vzdělávání pedagogických pracovníků* je podřízeno aktuálním potřebám školy s přihlédnutím k osobnímu zaměření jednotlivých pedagogů. Jedná se např. o kurzy *Z i P* v oblasti informační gramotnosti. Vzhledem k tomu, že do školy dochází mnoho cizinců, zúčastnili se všichni učitelé mimo jiné i dlouhodobého kurzu v oblasti multikultury.

*Hodnocení* jednotlivých pracovníků je prováděno pravidelně, zejména po hospitacích. Ředitelka školy vede učitele k jejich sebehodnocení. Kritéria celkového hodnocení jsou všem známá, splňují motivační úlohu a v praxi se uplatňují.

***Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou velmi dobré.***

<b>HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM</b>
---

Škola sídlí ve dvou starších, navzájem propojených a dobře udržovaných budovách. Vnitřní prostory školy jsou světlé a prostorné, umožňují volný pohyb žáků a v případě nepříznivého počasí i jejich relaxaci, např. hry s míči, stolní tenis. K odpočinku slouží dále *Oáza*, ve které žáci mohou sledovat zábavné videoprogramy. V případě příznivého počasí pobývají žáci o velké přestávce venku. Na výzdobě chodeb se podílejí vedle moderního obrazového materiálu ve značné míře i práce žáků (žakovská obrazová galerie, prezentace projektů apod.).

Třídy svoji velikostí odpovídají aktuálnímu počtu žáků a většinou mají i prostor pro činnost mimo lavice. Tyto části tříd jsou na 1. stupni často vybaveny kobercem. Uspořádání nábytku umožňuje různé formy výuky. Nový žákovský nábytek je dobře udržovaný. Jeho velikost ale neodpovídala v době inspekce vzrůstu všech dětí, protože není možné upravovat jeho výšku. Třídy jsou vyzdobeny žákovskými pracemi (např. výkresy, výsledky projektů) i podněty k výuce (např. mapy, obrazové tabule). Ve všech učebnách jsou nové, keramické tabule.

Učitelé mají pracovní zázemí ve sborovně a v kabinetech vhodně umístěných u tříd a pracoven. Všechny kabinety jsou vybaveny moderním nábytkem a funkčním počítačem.

Kabinet 1. stupně obsahuje běžný, převážně starší a opotřebovaný obrazový materiál i další pomůcky, velmi dobré je vybavení např. k výuce hudební výchovy. Vyučující mohou využívat didaktickou techniku a počítačové programy.

Nadstandardní vybavení kabinetu českého jazyka odbornou literaturou a pomůckami (nástěnné přehledy mluvnic, obrazový materiál, nahrávky, portréty autorů, radiomagnetofony, opakovací prověrky). Kabinet občanské výchovy poskytuje standardní množství pomůcek (např. mapy, doplňkové učebnice a texty, videokazety).

Školní knihovna s jednotlivými tituly krásné i odborné literatury, řadami mimočítankové četby a encyklopediemi je v pravidelné výpůjční době žáky hojně navštěvována. Další odborné publikace jsou rozděleny do jednotlivých kabinetů dle potřeby učitelů.

Kabinet matematiky obsahuje značné množství starších, ale stále funkčních pomůcek. Nadstandardně je vybaven zejména geometrickými modely.

Pro výuku přírodopisu a chemie slouží odborné pracovny, vybavené videopřehrávači, které jsou současně kmenovými třídami. V prosklených skříních jsou vystaveny promyšleně uspořádané pomůcky, rovněž výzdoba místností je v souladu s jejich využitím. Žákovský nábytek těchto pracoven je běžný, chybí rozvody vody a energií a v pracovně přírodopisu i demonstrační stůl. V kabinetech je dostatek převážně starších, ale funkčních názorných pomůcek. Chemické látky jsou evidovány a uloženy v souladu s právními předpisy.

K výuce hudební výchovy na 2. stupni slouží zejména přenosný přehrávač a vhodné poslechové nahrávky, které navazují na učebnice. Další pomůcky jsou zapůjčovány z kabinetu pro 1. stupeň, ve kterém jsou kromě četných nástrojů orffovského instrumentáře k dispozici obrazové materiály, magnetické klávesnice, apod.

Pro praktické činnosti je určena cvičná kuchyňka, starší, udržovaná dílna, počítačová pracovna a pracovna přírodopisu. Vybavení pomůckami je standardní.

Pro výuku tělesné výchovy jsou ve škole k dispozici dvě kvalitně vybavené tělocvičny, ve kterých se může v souladu s osnovami provádět výuka sportovních her, gymnastiky a další činnosti. V areálu školy je rekonstruované víceúčelové hřiště s umělým povrchem a sektorem pro skok daleký. Sociální zařízení (WC, sprchy apod.) odpovídají psychohygienickým podmínkám. Vybavení školy cvičebním nářadím a náčiním je standardní. V případě příznivého počasí škola občas využívá hřiště pro veřejnost „Kapitol“, které je umístěno nedaleko školy (běžecké disciplíny). Plavecký výcvik (pro žáky 3. a 4. tříd) probíhá v bazénu TJ Sokol Praha Královské Vinohrady.

Dvě počítačové pracovny mají moderní vybavení (pracovna na 1. stupni - 10 stanic, na 2. stupni - 15 stanic) a slouží žákům při hodinách i ve volném čase. Žáci mohou pracovat se vzdělávacími programy (*Terasoft*, *Matik*), s internetem a mají i vlastní e-mailové adresy. Dílčí rozvrhy hodin dokládají efektivní využití pracoven.

Kromě učebnic, které ve všech sledovaných předmětech vyhovují zvolenému vzdělávacímu programu, využívají učitelé často i další zdroje informací.

Pro integrované žáky jsou k dispozici speciální pomůcky (tzv. bzučáky, čtecí okénka, apod.), speciální texty i vhodný výukový software. Řadu dalších materiálů připravují žákům i učitelé.

Vedení školy při své kontrolní činnosti sleduje využívání materiálních zdrojů. V rozbořech hospitovaných hodin hodnotí účelnost užitých pomůcek. Plánování v oblasti zlepšování materiálně-technické vybavenosti je součástí koncepční práce vedení školy, je reálné a účelné. Škola efektivně využívá v rámci doplňkové činnosti prostory, pro které nemá uplatnění, pronájem jiným subjektům (úložní prostory ve sklepě a 2 místnosti v nejvyšším patře). Tělocvičny a školní hřiště jsou v odpoledních a večerních hodinách pronajímány tělovýchovným oddílům.

***Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou velmi dobré.***

## **HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY**

### **Vzdělávací program**

Škola realizuje vzdělávací program *Základní škola*, v jedné třídě 6. ročníku s modelovým učebním plánem pro třídy *s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů*. Týdenní časové dotace ve všech sledovaných předmětech korespondují s učebními plány. Na povinné předměty v 7. – 9. ročníku navazují vhodně volitelné předměty (např. cvičení z matematiky, výtvarné činnosti, sportovní hry). V rámci doplňkové činnosti školy je organizováno značné množství zájmových kroužků, např. sportovních (florbal, volejbal, pohybové hry).

Sledované vyučování respektovalo platné osnovy s výjimkou předmětu praktické činnosti. Pro skupiny dívek v 8. a 9. ročníku není v tomto školním roce výuka předmětu praktické činnosti vedena převážně v souladu s osnovami. Často nebylo použito možností, které osnovy stanovují, místo nich byla probírána témata volitelných předmětů výtvarné techniky a domácnost (8. ročník) a předmětu rodinná výchova (9. ročník).

Rozvrh hodin a reálná výuka jsou v souladu s učebními plány. *Povinná dokumentace* je vedena zodpovědně, *průkazně* zachycuje průběh vzdělávání i aktuální stav žáků ve třídách.

Individuální vzdělávací plány (IVP) pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami jsou funkčně a podrobně vypracovány pro všech 41 integrovaných žáků.

***Vyučování je až na výše uvedenou výjimku v souladu s učebními dokumenty zvoleného vzdělávacího programu.***

Kontrola naplňování učebního plánu a osnov je zřejmá z vnitřní dokumentace vedení školy. Rezerva je v důslednější průběžné kontrole plnění osnov.

***Kontrola naplňování osnov není vždy dost účinná.***

*Rozvrh hodin* je sestaven v souladu s právním předpisem, převážně respektuje zásady psychohygieny. *Školní řád* precizuje práva a povinnosti žáků i pracovníků, zohledňuje dosavadní praxi školy, vytváří funkční rámec pro provoz.

*Informační systém* je efektivní a flexibilní. Rodiče žáků jsou o průběhu a výsledcích vzdělávání a výchovy informováni standardním způsobem (např. nástěnky, třídní schůzky) i při četných aktivitách školy. Sdělení v žákovských knížkách mají převážně vhodnou vypovídací hodnotu, obsahují i souhrnné čtvrtletní hodnocení. Ředitelka školy se pravidelně schází s žákovským parlamentem, podněty z jejich společných schůzek slouží škole jako zpětná vazba. Široké veřejnosti je určena aktuálně doplňovaná webová stránka školy. Škola poskytuje informace v souladu s platnou legislativou

### ***Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.***

*Výchovná poradkyně vychází ve své činnosti z pracovní náplně, ročního plánu a z aktuální situace. Koordinuje práci žáků se specifickými vývojovými poruchami učení (SVPU), vede o nich dokumentaci, včetně IVP. Dále se zabývá profesní orientací žáků a spoluprací s pedagogicko-psychologickou poradnou, odborem sociální péče, se Střediskem pro volbu povolání, s Policií ČR a dalšími institucemi. Účastní se jednání výchovné komise a poskytuje metodickou pomoc učitelům. Pravidelných konzultačních hodin využívají žáci i rodiče. Pedagogové realizují individuální přístup k žákům v dostatečné míře, využívají odlišné metody a formy práce s nimi i způsoby jejich hodnocení a klasifikace.*

*Preventistkou sociálně-patologických jevů je zkušená učitelka s odpovídající pedagogickou praxí i s otevřeným a přátelským přístupem k žákům. Organizuje různé akce (např. přednášky Policie ČR, streetworkera z *Drop-inu*), pozitivní výchovný dopad měla na žáky návštěva věznice v Příbrami.*

### ***Výchovné poradenství účinně přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.***

#### **Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů český jazyk a občanská výchova**

Výchovně-vzdělávací proces byl vyučujícími velmi dobře promyšlen jak stavbou, tak jednotlivými navazujícími činnostmi. Stanovené cíle byly konkrétní, jasně formulované a přiměřené stavu jednotlivých tříd.

Absence OPZ u jedné učitelky nijak negativně neovlivnila kvalitu vyučování. Podstatnými faktory úspěšnosti byly osobnostní dispozice, vztah k učitelké profesi a schopnost efektivně komunikovat s dětmi.

Ve vyučování se účelně využívaly kromě učebnic také pracovní listy a další materiály (např. slovníky, *Pravidla*).

Sledovanou výuku na 1. stupni charakterizovala variabilita vyučovacích metod a forem, která přispívala k aktivnímu osvojování učiva. Vnitřní diferenciací respektovala také individuální vzdělávací potřeby i rozdílné pracovní tempo. Při skupinové práci děti účelně spolupracovaly a dokázaly hodnotit sebe i spolužáky. Často projevíly velmi dobré znalosti. Na 2. stupni se částečně projevila zřetelnější role učitelky ve frontálním vyučování (český jazyk), při týmové práci se žáci výrazně podíleli na průběhu hodiny (občanská výchova).

Pozitivní motivace vycházela především z obsahu a cílů sledovaných hodin i z užitých metod. Podporovaly ji také globální výuka všech složek předmětu, prvky hry, přiměřená soutěživost i účelně propojované mezipředmětové vztahy.

Rozvoj komunikativních dovedností kladně ovlivnila velmi dobrá úroveň verbální i neverbální komunikace většiny pedagogů. O přívětivou atmosféru sledovaného vyučování se zasloužil hlavně vstřícný přístup, smysl pro humor i schopnost přiblížit se dětskému vidění světa. Promyšlená práce s jazykem i s literárním textem rozvíjela nejen myšlení, ale také umělecké cítění a emocionální stránku žáků, formovala jejich pozitivní vztah ke kultuře a umění.

Hodnocení žáků bylo průběžnou součástí výuky. Bylo vždy objektivní, zdůvodněné a nepostrádalo pochvalu. Předložené písemné práce mají dobrou úroveň, jsou pravidelně kontrolovány. Výsledky diktátů a kontrolních slohových prací obsahují analýzu chyb a nedostatků. V žákovských knížkách je zaznamenáno hodnocení většinou z pravopisných jevů, ojediněle z ústního zkoušení. V obou předmětech odpovídá počet známek období školní roku.

***Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů český jazyk a občanská výchova jsou velmi dobré.***

### **Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice**

Všichni pedagogové byli na jednotlivé hodiny velmi dobře připraveni, stanovené vzdělávací cíle byly reálné, odpovídaly aktuálnímu stavu tříd. Dlouhodobé plánování výuky prostřednictvím tematických plánů je optimální.

S výjimkou jedné učitelky na 1. stupni realizují vzdělávání vyučující, kteří splňují podmínky OPZ. V práci všech se kladně odráží jejich osobnostní dispozice, zejména entuziasmus a schopnost zaujmout žáky (často až nadchnout). Zcela mimořádným způsobem byla výuka vedena ve třídě, kde působí učitel, který získal titul *Zlatý Ámos*.

Vyučování se uskutečňovalo v kmenových třídách, případně (v části dvou vyučovacích hodin) v počítačových pracovnách s využitím vhodného softwaru. Účelně byly kromě učebnic, tabulek, rýsovacích potřeb a četných namnožených materiálů, používány pomůcky z kabinetní sbírky (např. žákovské soupravy těles, kalkulačky, milimetrové papíry). Aktualizace výuky byla v jedné hodině podpořena užíváním kvalitních map *Evropské unie* při vyhledávání statistických údajů.

Frontální výuka byla často kombinována s prací ve skupinách, případně ve dvojicích. Opakování a procvičování učiva bylo vhodně rozšiřováno o nové poznatky, poskytovalo oboustrannou zpětnou vazbu, zřejmá byla i tzv. práce s chybou. Pedagogové využívali různé metody práce: samostatné řešení úloh, řešení problémů, občas i hledání alternativních možností. Při výkladu nového učiva vycházeli vyučující ze starších poznatků žáků i jejich dovedností a kladli důraz na jejich využití. Nenásilným způsobem byla také rozvíjena prostorová představivost. V případě počínající únavy žáků byla obvykle vhodně zařazena diskuse, relaxační chvilka nebo žáky aktivizující soutěž. Vždy bylo respektováno tempo žáků při samostatné práci, zřetelný byl individuální přístup k těm, kteří mají specifické poruchy učení. Při práci žáků na počítačích bylo zjevné, že i ti mladší získali potřebné dovednosti a jejich znalosti byly nadprůměrné.

Motivace se obvykle nenásilně prolínala celou vyučovací jednotkou, kdy žáci navazovali na své zkušenosti z praxe a sami vyvozovali účelnost probíhajícího vzdělávání (např. úrokování). Vyučující využívali i mezipředmětových souvislostí (např. ze zeměpisu), sebereflexe žáků, někdy i jejich vzájemného hodnocení a pozitivního motivačního hodnocení – pochvaly, občas i klasifikace.

Vyučování probíhalo v příznivé pracovní atmosféře, navozené příjemným vystupováním učitelů a jejich zjevně hezkým vztahem k žákům. Komunikační dovednosti žáků kladně ovlivňovaly fundovaně vedené rozборы úloh, ti měli často možnost vhodně prezentovat své názory, čehož využívali.

Průběžné hodnocení žáků bylo pozitivní, v závěru jednotlivých hodin bylo vždy zařazeno celkové shrnutí s konkrétním zhodnocením. Záznamy v žákovských knížkách jsou četné, mají vhodnou vypovídací hodnotu.

***Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice jsou vynikající.***

### **Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů prvouka, přírodověda, přírodopis a chemie**

Celoroční plánování výuky vychází ze specifických výchovně-vzdělávacích cílů předmětů, je promyšlené a v průběhu roku aktualizované. Účinně se na něm podílejí metodické orgány, a to při plánování laboratorních prací, hodin v knihovně i počítačových pracovnách a také v oblasti přípravy pedagogické práce se žáky se SVPU (dále s cizinci i žáky, kteří se

připravují na odborné soutěže a na přijímací řízení). Plánování přírodopisu vychází z osnov ekologického přírodopisu a v souvislosti s tím jsou všechny přírodovědné předměty zaměřené výrazně ekologicky. Na výuku přírodovědných předmětů nenavazují volitelné či nepovinné předměty a kroužky. Kladem je účinná spolupráce s Přírodovědeckou fakultou UK.

Výuku zajišťuje osm pedagogů, sedm z nich má OPZ. Příprava vyučujících na vyučování byla svědomitá, s promyšleným výběrem aktivizujících metod a forem práce i pomůcek. Jejich výběr vycházel z kabinetních sbírek a byl doplněn výukovými videokazetami a počítačovými programy i vlastními materiály. Stanovené cíle byly přiměřené aktuálnímu stavu jednotlivých tříd a dařilo se je naplňovat.

Ve sledovaných hodinách učitelé efektivně zařazovali různé kabinetní pomůcky, živé přírodniny, různé encyklopedie, atlasy, tabulky, počítačové programy, videopořady i další alternativní zdroje informací. Volba pomůcek odpovídala cílům hodin.

Všechny hodiny byly promyšleně strukturované, probírané učivo navazovalo na předchozí. Hlavnímu tématu byl vždy věnován dostatečný prostor. Velkým pozitivem byl důraz na ekologické souvislosti a problémy životního prostředí, který byl zřetelný jak při různých formách opakování a procvičování, tak při osvojování nové látky. Většinou byly zařazeny samostatné i skupinové žákovské práce, na které navazovala prezentace, rozhovor a hodnocení. V prvouce byly časté velmi vhodně volené prvky tvořivé dramatiky. Pouze u jedné vyučující převládá stereotyp tradiční výuky. Náročnost otázek odpovídala znalostem a věku žáků. Zápisy do žákovských sešitů byly přiměřeně dlouhé, převážně s účastí žáků na jejich tvorbě a spojené s opakováním. V prvouce a přírodovědě bylo časté užití pracovních sešitů a alternativních materiálů.

Úvodní motivace se většinou neomezovala jen na seznámení s cílem hodiny, vyučující pro ni užívali ukázky přírodnin, křížovky, různé pohádky a příběhy. Pozitivní průběžná motivace vycházela především z obsahu učiva, střídání forem práce a z vlastního zájmu žáků. Přispívaly k ní demonstrace pomůcek a přírodnin, vhodně volené příklady z denního života, problémové otázky, diskuze při skupinové práci, sledování zajímavých videoukázek a řešení úkolů na počítačích.

Spolupráce mezi učiteli a žáky byla účinná, jednání vyučujících přiměřené věku žáků. Přirozená autorita učitelů umožňovala učení v příjemném pracovním prostředí. Poskytovala žákům možnost rozvoje komunikačních dovedností.

Průběžné hodnocení žákovské práce bylo převážně pozitivní. Jen někteří vyučující využívali i vzájemného hodnocení žáků a vedli je k sebereflexi, ti ve všech hodinách prokazovali velmi dobré přírodovědné vědomosti a znalosti ekologických souvislostí. V závěru hodin vždy proběhlo celkové zhodnocení. V žákovských knížkách jsou časté zápisy ohodnocení vědomostí, dovedností i aktivity v hodinách.

***Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů prvouka, přírodověda, přírodopis a chemie jsou velmi dobré.***

### **Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v hudební výchově**

Výukové cíle jednotlivých hodin byly většinou reálné a odpovídaly aktuálnímu stavu tříd. Vyučující převážně respektovali individuální vzdělávací potřeby žáků. Jejich aktuální příprava na sledovanou výuku byla zodpovědná, ve vyšších ročnících ale byla částečně opomíjena nabídka činností k rozvoji přirozených schopností žáků.

Výuku realizují v nižších třídách převážně třídní učitelky, které kromě jedné splňují podmínky OPZ, ve vyšších třídách pedagog, který nesplňuje podmínku odborné způsobilosti. Dílčí nedostatky se u něj projeví zejména v organizační struktuře hodiny a v absenci užívání pestrých metod a forem práce. Částečně je nahrazuje svojí schopností zaujmout žáky díky



svým hlubokým znalostem, zájmu o předmět a mimořádnému vlastnímu hudebnímu projevu. Další vyučující vykazovaly nadprůměrnou schopnost rozvíjet všestranně hudebnost žáků.

Výuka probíhala v kmenových třídách, k dispozici byl vždy některý z doprovodných hudebních nástrojů (piano, přenosný klávesový nástroj, kytara). V malé míře využívané učebnice byly někdy nahrazeny namnoženými texty, případně knižním a obrazovým materiálem, atp. Kromě přenosného přehrávače a vhodných hudebních nosičů byly pouze ojediněle používány další pomůcky, včetně nástrojů orffovského instrumentáře (u nejmladších žáků velmi účinně).

Frontální výuka se v nižších třídách střídala s činnostmi žáků ve skupinách nebo s jejich individuálními hudebními či pohybovými projevy. Zde byla také účelně zařazena dechová, rytmická a hlasová cvičení. Atraktivita byla občas podpořena i zajímavou pohybovou hrou. Méně vhodné uspořádání jednotlivých činností bylo patrné ve vyšších třídách. V převažující míře byli však všichni žáci vedeni k vědomému rozvíjení hudební představitosti, citlivému vnímání hudby a někdy i k obohacování znalostmi z hudební nauky. Zpěv mladších i starších žáků s častým nástrojovým doprovodem celkově odpovídal věkovým zvláštnostem, výjimkou bylo ojedinělé zanedbání hlasové hygieny u starších žáků. Téměř všichni ale zpívali se značnou chutí, mladší byli spontánnější.

Četná motivace podporovala úspěšnost vzdělávání. Využívání znalostí a zkušeností žáků vedlo, zejména v nižších ročnících, k výrazné snaze o co nejlepší společnou činnost. Hudebnost se tak rozvíjela přirozeným způsobem, žáci měli mimo jiné možnost také vyjadřovat své pocity z poslechu. Často působil podnětně i kvalitní hudební projev pedagogů. V průběhu vyučování bylo zjevné, že se jim většinou podařilo získat zájem žáků o předmět.

Při vyučování převažovala příznivá atmosféra, žáci byli obvykle povzbuzováni způsoby přiměřenými jejich věku. Pravidla komunikace byla zřetelná, vzájemná tolerance se zpravidla odrážela v respektování názorů při diskusích a při hudebních projevech jednotlivců i skupin.

Průběžné hodnocení bylo převážně pozitivní, obvykle spočívalo v pochvalných výrociích, na které mladší žáci reagovali se zjevnou radostí (někdy i potleskem). Všichni byli vedeni k sebekontrolě, občas se uplatnilo i jejich vzájemné hodnocení.

***Průběh a výsledky vzdělávání v hudební výchově jsou velmi dobré.***

## **Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v praktických činnostech na 2. stupni**

Dlouhodobé plánování vychází z platných osnov jen částečně. Pedagogové využívají prostorové a materiální možnosti školy a do výuky vybírají z osnov témata: *práce s technickými materiály, elektrotechnika kolem nás, příprava pokrmů a provoz a údržba domácnosti*. Výuka tématu provoz a údržba domácnosti u dívek v osmém a devátém ročníku ale neodpovídá převážně učivu uvedenému v osnovách. Stručné tematické plány jednotlivých vyučujících respektují kontinuitu učiva probíraného celku. Výukové cíle sledovaných hodin byly stanoveny reálně, odpovídaly počtu žáků ve skupinách.

Předmět vyučují dva pedagogové, jeden z nich nemá OPZ. Výběr témat, která vyučují, souvisí s jejich kvalifikací i zájmy.

Vyučování probíhalo ve školní dílně a v kmenových třídách. Vyučující používali pomůcky z kabinetních sbírek (např. nářadí).

Sledované vyučování bylo strukturováno do několika částí. V úvodu byli žáci seznámeni s cílem hodiny, potom probíhal nácvik praktických dovedností, v menším počtu hodin teoretické opakování učiva. Při praktické výuce ve školní dílně žáci procvičovali dovednosti práce s různými nástroji při zhotovení závěrečného výrobku, při jehož návrhu měli možnost využít vlastní fantazii. Při tématu z elektrotechniky se žáci seznamovali se základy elektrikářské práce prostřednictvím modelování rizikových situací s ohledem na vlastní

bezpečnost. Ve třídě probíhalo osvojování dovedností při ručních pracích a nácvik neverbální komunikace při skupinové hře. Žáci pracovali převážně individuálně.

Úvodní motivace byla nahrazena pouhým oznámením cíle, průběžnou motivací bylo vlastní osvojení dovedností a pochvala vyučujícího stimulující žakovskou iniciativu a aktivitu.

Mezi vyučujícími a žáky panoval dobrý vztah. Spolupráce byla účinná, význačným pozitivem byla přirozená autorita a převažující partnerské jednání. Učující dávali žákům přiměřeně příležitost k rozvoji komunikačních dovedností zapojením při skupinové práci. Komunikace mezi učiteli a žáky byla celkově vyvážená se vzájemnou interakcí mezi žáky samotnými.

Pedagogové žakovskou práci průběžně věcně a objektivně hodnotili, vždy s motivačním zřetelem; možnosti sebehodnocení a vzájemného hodnocení nevyužívali. Hodnocení v žakovských knížkách má vhodnou četnost.

***Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v praktických činnostech jsou velmi dobré.***

### **Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v tělesné výchově**

Učební osnovy jsou rozpracovány podle čtvrtletí do tematických plánů (zápisy v třídních knihách většinou neobsahují podrobnější specifikaci činností). Výuka je organizována formou dvou jednorodinovek. Celková organizace sledovaných hodin a skladba učiva byla ve shodě se stanovenými výchovně-vzdělávacími cíli, které odpovídaly věkovým i individuálním předpokladům žáků. Žáci byli na začátku školního roku poučeni o bezpečnosti a zásadách prevence v hodinách tělesné výchovy, všichni učitelé ve sledovaných hodinách dbali na jejich dodržování.

Předmět byl na 1. stupni sledován u tří učitelek splňujících předepsanou kvalifikaci, na 2. stupni u dvou učitelů, jeden nemá OPZ. Jejich blízký vztah ke sportu (aktivní sportovní činnost) pozitivně ovlivňuje celkovou úroveň kvality vyučování. Přesto se určité rezervy vyskytly v organizaci výuky, což souvisí s nezkušeností některých učitelů (např. volba stanovišť u kruhového posilování).

Sledované vyučovací jednotky byly velmi dobře materiálně zajištěny, učitelé využívali při nácviku herních a dalších cvičení dostatečný počet míčů, míčků, švihadel atd.

Výuka se většinou vyznačovala rutinním, klasickým vedením a správnou skladbou hodin jak po metodické, tak i odborné stránce. Plánování a příprava, stejně tak organizace, použité formy a metody (včetně 1. stupně) byly převážně účelně zvoleny a promyšleně střídány. Patřičný důraz byl kladen na úvodní část (rozcvičení) i závěrečnou část hodin (vyrovňovací, relaxační). Rezervy byly občas v pestrosti a výběru cvičení (skok daleký), v přesnějším uplatňování zpětné vazby, v opravování chybného pohybu a výjimečně v ne zcela optimálně zvolené metodě (skok do dálky z místa v tělocvičně). Organizační pokyny byly zřetelné, jasné a pochopitelné, včetně praktických ukázek. V nižších ročnících převažovalo herní pojetí s důrazem na prožitek a spontánnost. Efektivita cvičení byla většinou velmi dobrá, fyzické zatížení přiměřené věku žáků (u chlapců více kondičně zaměřené), jejichž pohybové dovednosti byly rozdílné, celkově však velmi dobré.

Výraznou motivací pro žáky v průběhu hodin bylo časté využívání kladného hodnocení a povzbuzování učitelů, stejně tak jako četné zařazování soutěží, sportovních (fotbal, házená) a drobných her, které zvyšují atraktivitu výuky pro žáky.

Komunikace učitelů se žáky probíhala bez problémů, byla účelná a dostatečně informativní. Osobnost učitelů a jejich přístup k žákům ovlivňovaly kladně atmosféru vyučovacích hodin. Žáci byli ukázněni a dobře plnili svěřené úkoly. Ve všech hodinách bylo vidět zaujetí pedagogů, také ze cvičení žáků byla zřejmá radost z pohybu (především na 1. stupni).

Hodnocení žáků učitelé provádějí průběžně, při klasifikaci respektují především individuální dispozice žáků a oceňují jejich snahu a pokrok ve výsledcích, případně využívají formy pohybových testů a dalších ukazatelů.

***Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v tělesné výchově jsou velmi dobré.***

### **Výsledky vzdělávání zjišťované školou**

Škola vytváří postupně systém vlastní evaluace a používá k tomu řadu nástrojů (např. srovnávací prověrky z českého jazyka a matematiky, testy *Kalibro*). K hodnocení slouží rovněž srovnávání se sousedními školami a to zejména v době před přijímacími zkouškami (*Zkoušky nanečisto*). Výsledky analyzuje vedení školy a předmětové komise. O znalostech žáků získávají učitelé informace při pravidelném využívání počítačových programů. Zpětnou vazbu dává účast žáků v soutěžích (např. 3. místa v obvodním kole *Matematické olympiády* a *Pythagoriády*) a při přijímacím řízení na víceletá gymnázia a střední školy. Předmětová komise tělesné výchovy pořádá dlouhodobé mezitřídní turnaje a žáci se v řadě sportů účastní soutěží pražských škol *Poprask*. Prezentace školy na veřejnosti přispívají k informovanosti o vzdělávání a výchově ve škole i jejich dalších aktivitách.

***Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy jsou ve sledovaných předmětech v souhrnu velmi dobré.***

## **TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ**

V průběhu inspekce se uskutečnilo tematické zjišťování zaměřené na *Úrazovost ve školách*. Výsledky budou zpracovány v celostátním měřítku a zveřejněny v souhrnné zprávě.

Škola oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví žáků věnuje velkou pozornost, zejména pak při výuce tělesné výchovy. Všichni žáci byli na začátku školního roku prokazatelně poučeni o dodržování bezpečnostních zásad (zápisy v třídních knihách i žákovských knížkách), včetně tělesné výuky. Didaktické, organizační a metodické postupy (mj. vhodnost a přiměřenost cvičení) použité ve sledované výuce tělesné výchovy přispívají výrazně k zajištění bezpečnosti žáků. Pravidelně jsou realizovány kontroly dodržování norem bezpečnosti a funkčnosti sportovišť včetně náradí a náčiní (poslední termín kontroly 19. 3. 2004). Zjištěné závady v této oblasti jsou ředitelkou školy v určeném termínu odstraňovány. Při plaveckém výcviku je bezpečnost a ochrana zdraví žáků zajištěna také na velmi dobré úrovni. Základní podmínky pro plavecký výcvik jsou určeny v nájemní smlouvě mezi školou a TJ Sokol Praha Královské Vinohrady a v dokumentech *Základní povinnosti učitelů zabezpečujících dozor při plaveckém výcviku a Koupání a plavecký výcvik žáků*. Žáci se účastní plaveckého výcviku pouze na základě prohlášení rodičů o způsobilosti jejich zařazení do plavecké výuky a dobrém zdravotním stavu. V letošním školním roce vedením školy provedena kontrolní činnost jak v plaveckém výcviku, tak i ve výuce tělesné výchovy. Povinná dokumentace o úrazech žáků školy je vedena v knize úrazů, ale další podklady k záznamům a jejich následnému odškodnění nebylo možno zkontrolovat, protože škola originální vyhotovení zasílá komerční pojišťovně a nepořizuje si kopie.

## DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Zřizovací listina je v souladu s Rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

## VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení z 12. února 2004 č. j. 10 979/2004-21 s účinností od 1. ledna 2004
2. Zřizovací listina vydaná dle usnesení Zastupitelstva městské Praha 4 č. 7Z-39/2003 ze dne 19. listopadu 2003 s účinností od 1. ledna 2004
3. Jmenovací dekret ředitelky školy vydaný Školským úřadem Praha 4 s účinností od 17. června 1993
4. Jmenovací dekret statutárního zástupce ředitelky s účinností od 1. září 2001
5. Podkladová inspekční dokumentace
6. Povinná dokumentace základní školy ve smyslu § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, vztahující se k dílčímu hodnocení činnosti školy: třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, záznamy z jednání pedagogické rady, školní řád, rozvrh hodin za školní rok 2003/2004
7. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2002/2003
8. Vnitřní dokumentace vedení školy, metodických orgánů a výchovné poradkyně (plány činnosti, dokument *Koupání a plavecký výcvik žáků*, apod.)
9. Výběr žákovských písemností a žákovských knížek
10. Hospitační záznamy ČŠI
11. Statistický výkaz Škol (MŠMT) o základní škole V 3-01 podle stavu k 30. září 2003
12. Nájemní smlouva č. 2/B mezi TJ Sokol Praha Královské Vinohrady, Praha 2, Polská 2401/1 a Základní školou, Praha 4, Mendíků 1 ze dne 13. března 2003
13. Materiál *Základní povinnosti učitelů zabezpečujících dozor při plavecké výuce* ze dne 13. března 2003
14. Personální dokumentace pedagogických zaměstnanců základní školy – dle předmětu inspekce
15. Zápis z jednání ČŠI s ředitelkou školy o zjištěných skutečnostech dne 11. června 2004
16. Inspekční zpráva čj. 014 3/00-2181, signatura oa4ct108, ze dne 3. ledna 2000

## ZÁVĚR

***Personální podmínky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech pozitivně ovlivňuje značný počet učitelů s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Převládají pedagogové, kteří přistupují k žákům nejen s empatií, ale i s přiměřenou náročností, většinou jsou tvořiví a mají zájem se dále vzdělávat. Vedení školy jim vytváří optimální podmínky pro jejich seberealizaci. Organizace školy a její informační systém jsou funkční.***

*Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy odpovídají finančním možnostem školy a umožňují realizovat zvolený vzdělávací program v plné šíři. Na žáky pozitivně působí prostory školy, jsou pro ně svým uspořádáním a výzdobou podnětné, na jejich úpravách a estetickém pojetí se spolupodílejí. Stav a efektivní využívání materiálních zdrojů vedení školy trvale sleduje.*

*Kvalita vyučování je ovlivněna osobnostními dispozicemi jednotlivých vyučujících a jejich většinou přátelským jednáním se žáky. Převažuje tvořivé činnosti učení a užívání kooperativních metod, které vytvářejí příznivé podmínky pro vzájemnou spolupráci a komunikaci žáků. Učitelé zohledňují individuální a vzdělávací možnosti žáků a snaží se je pozitivně motivovat k dosahování co nejlepších výsledků. Ve škole působí učitel, který získal titul „Zlatý Ámos“. Výuka probíhá až na jednu výjimku (praktické činnosti na 2. stupni) podle schválených osnov. Příkladnou úroveň má vzdělávání v matematice. Celkově je ve sledovaných předmětech velmi dobré.*

*Z porovnání se závěry orientační inspekce v prosinci 1999 je patrné, že došlo ke zlepšení personálních i materiálně-technických podmínek. Pozitivně se také změnila celková úroveň vyučování. Současná zjištění dokládají, že v činnosti školy došlo ke kvalitativnímu posunu.*

#### **Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy**

Razítko

<b>Složení týmu</b>	<b>Titul, jméno a příjmení</b>	<b>Podpis</b>
Vedoucí týmu	Mgr. Věra Vítová	V. Vítová, v. r.
Členové týmu	Mgr. Jaroslava Kněnická	J. Kněnická, v. r.
	RNDr. Jitka Loubová	J. Loubová, v. r.
	Mgr. Lumír Sokol	Lumír Sokol, v. r.

**Další zaměstnanci ČŠI** Ing. Karel Bína

V Praze dne 24. června 2004

#### **Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy**

Datum převzetí inspekční zprávy: 24. června 2004

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Jitka Poková, ředitelka školy

J. Poková, v. r.

***Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.***

**Hodnotící stupnice:**

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

**Další adresáti inspekční zprávy**

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
MHMP, odbor školství Učňovská 1/100, 190 00 Praha 9	2004-07-13	01 0475/04-5153
Městská část Praha 4, Táborská 350 140 45 Praha 4	2004-07-13	01 0475/04-5153

**Připomínky ředitelky školy**

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.